

متهم تحت تعقیب کیفری است قابل انتشار نخواهد بود.

تبصره - افتراء و تهمت مذکور در این ماده بدون شکایت شاکی خصوصی قابل تعقیب است. در صورتی که اسناد دهنده صحت امور منتسبه را در دادگاه ثابت نماید از مجازات معاف است. متهم باید پس از تعقیب منتهی در ظرف ده روز مدارک و شهود خود را برای اثبات نسبت هایی که داده است تسلیم و معرفی نماید. در صورتی که متهم دلایل اثبات اسناد خود را به دادسرا بدهد دلایل او اخذ و ضمیمه پرونده شده پس از صدور قرار مقتضی به دادگاه جنائی ارسال می گردد تا ضمن رسیدگی به اتهام متهم، به دلایل تقدیمی او نیز رسیدگی شود. ماده ۲۶- هر کس به وسیله مطبوعات به اقلیتهای مذهبی یا نژادی ساکن ایران برای تولید نفاق و اختلاف و یابغض و کینه میان سکنه مملکت اهانت نماید و یا آنان را به ایجاد دشمنی و نفاق نژادی و یا مذهبی تحریض کند به یک ماه تا شش ماه حبس تأدیبی و یا پرداخت پانصد تا پنج هزار ریال غرامت محکوم خواهد شد.

ماده ۲۷- هر کس در انتشار روزنامه یا مجله خود از نام یا کلیشه روزنامه دیگر تقلید نماید که سوء استفاده محسوب شود، به تقاضای شاکی خصوصی، از پانصد تا پنج هزار ریال جزای نقدی و تعطیل روزنامه یا مجله محکوم خواهد شد و شاکی خصوصی می تواند خسارات خود را مطالبه نماید و دادگاه مکلف است نسبت به آن نیز رسیدگی کند.

ماده ۲۸- در کلیه جرایم مذکوره در مواد فوق، مدیر یا نویسنده مورد تعقیب قرار خواهد گرفت ولی هر گاه نویسنده معروف و مقیم ایران باشد، مدیر از تعقیب معاف است و اگر مدیر از معرفی نویسنده عاجز باشد یا خودداری کند و یا نویسنده قابل تعقیب جزایی نباشد خود مدیر تعقیب و مجازات خواهد شد.

ماده ۲۹- در کلیه موارد مذکور در مواد فوق، آنجا که جرم جنبه هتک حرمت یا توهین و یا افتراء نسبت به اشخاص دارد، تعقیب مرتکب منوط به شکایت شاکی خصوصی یا نماینده قانونی او است و در صورت استرداد شکایت تعقیب موقوف خواهد شد.

فصل چهارم - تخلفات

ماده ۳۰- هر کس برخلاف مواد ۲ یا ۱۰ یا ۱۱ یا ۱۲ و یا تبصره ۱ ماده پنجم این لایحه قانونی مبادرت به انتشار روزنامه یا مجله کند به پرداخت دو هزار تا ده هزار ریال محکوم می شود.

تبصره - در موارد فوق فرماندار محل دستور تعطیل روزنامه یا مجله را می دهد و مراتب را برای تعقیب قانونی مرتکب به دادستان شهرستان اعلام خواهد نمود.

ماده ۳۱- هر کس برخلاف ماده ۶ یا ۸ یا ۱۳ این لایحه قانونی اقدام کند به پرداخت یک هزار تا پنج هزار ریال و یا دو ماه تا شش ماه حبس تأدیبی محکوم می شود.

ماده ۳۲- مطبوعاتی که در آن دستور ماده ۸ مراعات نشده باشد قابل انتشار نیست و در صورت اقدام به انتشار، از طرف مأمورین انتظامی جمع آوری و ضبط خواهد شد و در صورتی که نام چاپخانه یا سایر نامهای مذکور در ماده ۸ برخلاف واقع چاپ شده باشد مرتکب به حداکثر مجازات مذکوره در ماده ۳۱ محکوم می شود. همین مجازات درباره مدیران چاپخانه هائی که ماده ۸ را رعایت نکنند اعمال می شود.

ماده ۳۳- نشریه ای که مشمول ماده اول این لایحه قانونی نباشد تعریف روزنامه یا مجله بر آن صدق نمی کند و تابع قوانین عمومی است.

فصل پنجم - دادرسی مطبوعاتی - هیأت منصفه

ماده ۳۴- جرایمی که به وسیله روزنامه و یا مجله واقع می شود جرائم مطبوعاتی است. ماده ۳۵- به جرائم مطبوعاتی و همچنین به جرائم سیاسی غیر مطبوعاتی، بر طبق اصل هفتاد و نهم متمم قانون اساسی، در دادگاه جنائی دادگستری با حضور هیأت منصفه رسیدگی می شود.

ماده ۳۶- مرجع شکایات مطبوعاتی دادسرای شهرستان هر محل است و دادرهای مزبور پرونده را برای رسیدگی به دادگاه جنائی ارسال خواهند داشت.

ماده ۳۷- انتخاب هیأت منصفه و ترتیب شرکت اعضاء آن در رأی دادگاه به طریق ذیل

خواهد بود.

الف - هر دو سال یک بار در بهمن ماه در تهران و در مراکزی که دارای دادگاه استان است هیأتی مرکب از فرماندار و رئیس دادگستری و رئیس انجمن شهر (و در صورتی که انجمن شهر وجود نداشته باشد شهردار) و نماینده فرهنگ به دعوت فرماندار تشکیل می شود. هیأت مزبور در تهران صورتی از ۱۷۵ نفر طبقات هفتگانه ذیل:

۱- علماء و دانشمندان و نویسندگان.

۲- وکلای دادگستری و سردفتران.

۳- بازرگانان.

۴- دبیران و آموزگاران.

۵- ملاکین و کشاورزان.

۶- کارگران.

۷- اصناف و پیشه وران جزء.

از هر طبقه فهرستی مشتمل بر ۲۵ نفر تهیه می کند. اشخاص منظور در صورتها باید علاوه بر داشتن حسن سابقه، واجد شرایط انتخاب شدن برای نمایندگی مجلس شورای ملی بوده و در مقر دادگاه مقیم باشند. پس از تنظیم صورتها از هر طبقه دوازده نفر به قید قرعه برای عضویت هیأت منصفه انتخاب می شود و فرماندار مراتب را کتباً به کلیه ۸۴ نفری که برای عضویت هیأت منصفه انتخاب شده اند ابلاغ می نماید که رد یا قبولی خود را در ظرف سه روز اعلام دارند. عدم اعلام رد در حکم قبولی است و اگر یک یا چند نفر از قبول این سمت خودداری کنند هیأت مزبور کسری هر طبقه را تا میزان ۱۷۵ نفر از خارج تکمیل و به جای افراد مستعفی به قید قرعه از میان افراد همان طبقه انتخاب می نماید. سپس فرماندار آنان را بوسیله رئیس دادگاه استان به دادگاه جنائی محل معرفی می کند. رئیس دادگاه استان تا نیمه اسفند ماه همان سال صورت اعضاء هیأت منصفه را باید در یکی از روزنامه های کثیرالانتشار اعلان نماید و برای سایر مراکز استانها عده اعضاء هیأت منصفه ۴۲ نفر مقرر می شود

که به همان ترتیب مذکور در فوق (باین تفاوت که از هر یک از طبقات هفتگانه در بدو امر ۱۲ نفر در فهرست منظور می شود) انتخاب و معرفی خواهند گشت.

ب - در مورد هر محاکمه مطبوعاتی و یا سیاسی، دادگاه جنائی در جلسه علنی خود با حضور دادستان استان ۷ نفر از اعضاء هیأت منصفه را از هر طبقه یک نفر به سمت عضو اصلی و ۷ نفر را به همان ترتیب به سمت عضو علی البدل به قید قرعه انتخاب می نماید. کلیه اعضاء هیأت منصفه اعم از اصلی و علی البدل که در جلسه دادرسی شرکت نموده اند باید از ابتدای دادرسی تا ختم آن در تمام جلسات حضور داشته باشند و چنانچه یک یا چند نفر از اعضاء اصلی غایب و یا قانوناً از شرکت ممنوع باشند و عدّه اعضاء علی البدل که حضور یافته اند زاید بر عدّه غایبین و یا معذورین باشد به میزان احتیاج از اعضاء علی البدل به قید قرعه به جای کسری اعضاء اصلی انتخاب خواهد شد و در هر حال با حضور ۷ نفر از اعضاء اصلی یا علی البدل دادگاه قابل تشکیل است.

تبصره - کلیه انتخاباتی که تاکنون بر طبق مفاد لایحه قانونی مطبوعات مصوب ۳۱/۹/۱۱ انجام شده باید با رعایت مقررات این لایحه قانونی تجدید شود.

ماده ۳۸ - دادگاه جنایی مرکب از پنج نفر دادرس و با حضور هیأت منصفه تشکیل می شود و مطابق مقررات آئین دادرسی کیفری رسیدگی می نماید. پس از اعلام ختم دادرسی بلافاصله دادرسان دادگاه با اعضاء هیأت منصفه متفقاً به شور پرداخته در باره ۲ سؤال ذیل :

الف - آیا متهم گناهکار است .

ب - در صورت تقصیر آیا مستحق تخفیف می باشد یا خیر.

رأی می دهند. در صورت تساوی آراء، رأی رئیس دادگاه باهر طرف که باشد قاطع است. رئیس دادگاه فوراً بر طبق این رأی موجهاً و با ذکر دلایل به انشاء حکم مبادرت می ورزد. چنانچه حکم بر محکومیت متهم صادر گردد محکوم علیه می تواند در مدت ۱۰ روز از تاریخ ابلاغ، تقاضای فرجام نماید، ولی اگر حکم مبنی بر برائت باشد قابل رسیدگی فرجامی نیست و نیز در صورتی که

متهم تبرئه و یا به مجازاتی محکوم شود که مستلزم سلب حقوق اجتماعی نباشد، از روزنامه یا مجله در صورتی که قبلاً توقیف شده باشد بلافاصله و خود به خود رفع توقیف خواهد شد.

تبصره - هر گاه در حین محاکمه اعضاء هیأت منصفه سؤالاتی داشته باشند سؤال خود را کتبا به دادگاه خواهند داد که به وسیله رئیس دادگاه مطرح گردد.
ماده ۳۹- موارد رد اعضاء هیئت منصفه و شرایط آن همان است که قانوناً در مورد قضات پیش بینی شده است .

ماده ۴۰- هر گاه جلسه رسیدگی، خواه در ابتداء یا اثناء دادرسی، به واسطه عدم حضور یک یا چند نفر از اعضاء هیئت منصفه تشکیل نشود رئیس دادگاه جنائی در جلسه علنی از بین قضات حاضر شعب دادگاه استان در تهران و از بین کلیه قضات حاضر در مرکز استان در خارج از تهران عده هیئت منصفه را به حکم قرعه تعیین یا تکمیل نموده با شرکت آنان به موضوع رسیدگی خواهد کرد. قضاتی که به عنوان هیئت منصفه به حکم قرعه انتخاب می شوند صرفاً جنبه عضویت هیئت منصفه را دارند و در صورت عدم حضور یا عدم شرکت در رأی متخلف محسوب شده و تحت تعقیب انتظامی قرار خواهند گرفت.

ماده ۴۱- هر یک از اعضاء دیگر هیأت منصفه که به حکم قرعه معین شده اند چنانچه بدون عذر موجه در جلسات محاکمه حاضر نشوند و یا از شرکت در رأی خودداری کنند به حکم دادگاهی که موضوع در آن مطرح است برای مرتبه اول محکوم به پرداخت از هزار تا ده هزار ریال خواهند شد و در صورت تکرار علاوه بر پرداخت غرامت از بعضی یا تمام حقوق مذکوره ذیل از شش ماه تا دو سال به تشخیص همان دادگاه محروم خواهند شد.

الف - حق استخدام در ادارات دولتی و شهرداریها و بنگاهها و شرکت هائی که لااقل نصف سرمایه آنها متعلق به دولت باشد.

ب - حق انتشار روزنامه و مجله و انتخاب شدن در انجمن شهر و شرکت در انجمنهای نظارت انتخابات مجلسین .

ماده ۴۲- هیچ روزنامه و یا مجله ای را قبل از صدور حکم دادگاه نمی توان توقیف یا

تعطیل کرد، مگر در موارد اتهامات زیر:

- ۱ - آنجا که مضر به اساس دین اسلام باشد.
- ۲ - آنجا که هتک احترام از مقام سلطنت شده باشد.
- ۳ - آنجا که نقشه طرح حرکت قشون یا دیگر از اسرار نظامی مکشوف شده باشد.
- ۴ - آنجا که دعوت به عصیان در مقابل قوای رسمی مملکتی و موجب هیجان کلی و اختلال امنیت عمومی شده باشد.
- ۵ - آنجا که انتشار مقالات مضر به عفت عمومی یا اشاعه صور قبیحه بر ضد عصمت و عفت عمومی باشد.

در موارد فوق دادستان شهرستان رأساً بنابر تقاضای فرماندار محل دستور توقیف روزنامه یا مجله یا کتاب و ضبط اوراق انتشار یافته را خواهد داد و در ظرف مدت بیست و چهار ساعت پرونده امر را به دادگاه جنایی خواهد فرستاد. دادگاه جنایی در جلسه فوق العاده در مدتی که بیش از سه روز نباشد نظر خود را نسبت به رد یا قبول تقاضای دادستان اعلام خواهد کرد. در صورتی که دادگاه با توقیف روزنامه یا مجله موافقت نماید، بازپرس و دادستان مکلفند در ظرف یک هفته نظر نهائی خود را نسبت به اصل موضوع اعلام دارند و دادگاه باید با تهیه مقدمات قانونی، خارج از نوبت، نسبت به اصل موضوع رسیدگی نماید.

تبصره - روزنامه‌هایی که بر طبق این ماده توقیف می‌شوند نمی‌توانند به اسامی دیگر و یا همان سبک و اسلوب منتشر شوند. در صورت تخلف از این ماده روزنامه یا مجله‌ای که به جای روزنامه توقیف شده انتشار یافته است نیز به ترتیب فوق توقیف می‌شود و کسانی که روزنامه و یا مجله خود را به جای روزنامه یا مجله توقیف شده منتشر نمایند به حبس تأدیبی از یک ماه تا سه ماه و جریمه نقدی از پانصد تا پنج هزار ریال محکوم می‌شوند و اجازه نامه آنان نیز باطل می‌گردد. ماده ۴۳ - در صورتی که دادگاه با توقیف روزنامه موافقت نکند بلافاصله از روزنامه رفع توقیف خواهد شد.

ماده ۴۴ - در جرایم مطبوعاتی دادگاه خارج از نوبت رسیدگی می‌نماید و مهلتی که

برای قرائت پرونده به وکیل مدافع و خود متهم داده می شود بیش از سه روز نخواهد بود و این مدت به تقاضای متهم یک دفعه و برای سه روز قابل تمدید می باشد و از تاریخ انقضای مهلت تا تشکیل جلسه مقدماتی نیز نباید بیش از سه روز فاصله باشد و فاصله جلسه مقدماتی تا جلسه دادرسی حداکثر نباید بیش از ده روز باشد و تنفس در این محاکمات زائد بر (۱۲) ساعت نخواهد بود. شاکی خصوصی و متهم هر کدام بیش از سه نفر وکیل مدافع نمی توانند تعیین نمایند ولی دادگاه در صورت حضور یک وکیل از هر یک از طرفین دعوی رسیدگی می کند.

ماده ۴۵- قانون مطبوعات مصوب محرم ۱۳۲۶ و کلیه قوانین و لوایح و مقرراتی که با این مواد مغایرت داشته باشند لغو می شوند.

ماده ۴۶- وزارتخانه های کشور، دادگستری و فرهنگ مأمور اجرای این لایحه قانونی هستند.

بر طبق قانون اعطای اختیارات مصوب بیستم مرداد ماه ۱۳۳۱ لایحه قانونی مطبوعات مشتمل بر پنج فصل و (۴۶) ماده و (۱۱) تبصره تصویب می شود.

به تاریخ ۱۵ بهمن ماه ۱۳۳۱ - نخست وزیر دکتر محمد مصدق

اطلاع حاصل شد - کاظمی

سند شماره ۶۲

طرح لایحه قانون محاکمه مطبوعات

وزارت دادگستری

اداره حقوقی

طرح لایحه قانون محاکمه مطبوعات

ماده اول - منظور از جرایم مطبوعاتی جرائمی است که به موجب این قانون [به] وسیله مطبوعات از قبیل (روزنامه - مجله - کتاب - بیانیه - اوراق ژلاتینی - آگهی) ارتکاب می گردد و نویسنده یا ناشر با رعایت اصل ۲۰ متمم قانون اساسی به موجب قوانین مطبوعاتی مجازات می شوند.

ماده دوم - به جرایم مطبوعاتی (اعم از جنحه و جنایت) در دادگاه جنایی (با حضور هیأت منصفه) خارج از وقت رسیدگی خواهد شد.

ماده سوم - دادسرای شهرستان هر محل جرایم مطبوعاتی را تعقیب و پس از تنظیم کیفرخواست پرونده را برای رسیدگی توسط دادستان استان به دادگاه جنایی ارسال خواهد داشت.

ماده چهارم - توقیف و ضبط نشریه‌های مطبوعاتی (اعم از روزنامه و غیره) در موارد ذیل:

- ۱ - آنجا که روزنامه یا جریده یا لایحه مضر به اساس مذهب اسلام باشد.
- ۲ - آنجا که در روزنامه یا جریده یا لایحه هتک احترامات مقام سلطنت شده باشد.
- ۳ - آنجا که نقشه و طرح حرکت قشونی یا دیگر اسرار نظامی مکشوف شده باشد.
- ۴ - آنجا که مندرجات روزنامه موجب هیجان کلی و اختلال آسایش عمومی باشد.
- ۵ - آنجا که دعوت بر مقاومت قوای رسمیه مملکت باشد.
- ۶ - آنجا که اشاعه صور قبیحه بر ضد عصمت و عفت عمومی باشد.

به امر دادستان استان به عمل خواهد آمد و دادستان استان در ظرف ۲۴ ساعت باید مراتب را به دادگاه جنایی اعلام نماید. دادگاه جنایی مکلف است در جلسه اداری و خارج از نوبت به موضوع رسیدگی و قرار شایسته صادر نماید. تبصره - هرگاه قرار توقیف در دادگاه جنائی فسخ شد، دادگاه مستقیماً نظر خود را اجرا و نشریه مطبوعاتی توقیف یا ضبط شده آزاد می شود و هرگاه نظر دادگاه به استواری بازداشت باشد تا تعیین تکلیف نهائی نشریه توقیف شده در توقیف باقی می ماند.

ماده پنجم - احکام و قرارهای دادگاه جنایی در مورد جرایم مطبوعاتی قابل فرجام است و خارج از نوبت در دیوان کشور طرح و طبق مقررات مورد رسیدگی قرار خواهد گرفت.

ماده ششم - در مواقع حکومت نظامی شعبه مخصوصی از دادگاه جنایی به طور فوق العاده در دادگستری برای رسیدگی به جرائم مطبوعاتی مطابق ابلاغ وزارت دادگستری تشکیل خواهد شد.

ماده هفتم - در نقاطی که حکومت نظامی اعلام می شود، پرونده مقدماتی متهمین مطبوعاتی را دادرسی نظامی تشکیل و کیفرخواست تنظیم و به وسیله دادستان استان جهت رسیدگی به دادگاه جنائی می فرستد و وظائفی را که در ماده چهارم برای دادستان استان مقرر است حاکم نظامی انجام خواهد داد.

ماده هشتم - این قانون از تاریخ تصویب قابل اجرا می باشد و قوانین دیگری که مخالف این قانون باشد ملغی است.

سند شماره ۶۳

کسب اجازه از نخست وزیری درباره استفاده از اموال و دستگاههای
چاپ حزب توده

نخست وزیر

به عرض می‌رساند

قبلاً چند مرتبه به فرمانداری نظامی نوشته شد که فهرست اموال حزب توده و دستگاههای چاپ آن را بفرستند تا تصمیمی برای استفاده از این اموال موجود به نفع مطبوعات و نشریات سودمند اتخاذ شود، ولی تاکنون فرمانداری جوابی نداده. چون موضوع قابل اهمیت است اگر اجازه می‌فرمایند در این مورد اقدام مؤثری بشود که این دستگاهها بلا استفاده نماند و در مسیر اصلاحات دولت و ارشاد مردم استفاده شود.

و ممکن است کمیسیون فعلی یا کمیسیون دیگری عهده دار استفاده از این وسائل بشوند.

[حاشیه پایین:] ملاحظه و فرمودند فعلاً تأمل شود.

[امضاء: ناخوانا]

سند شماره ۶۴

صورت اسامی مدیران و سردبیران عضو جبهه مطبوعات مبارز ملی

صورت اسامی آقایان عضو جبهه مطبوعات مبارز ملی

شماره	اسم	نام خانوادگی	اسم روزنامه
۱	آقای جلال	گوشه	مدیر روزنامه جلال ایران
۲	نصرت الله	اعزازی	رهبر نو
۳	مهدیقلی	قهرمانی	قجر
۴	کیومرث	قهرمانی	اتحاد قاجار - سردبیر قجر
۵	عبدالحسین	حیفائی	رز مناو
۶	مصطفی	غفاری	افکار جامعه
۷	حسینعلی	احتشامی رضوی	نهنگ امروز
۸	محسن	بیگدلی	شلاق
۹	موسی	امیر حسینی	قیام ساوه
۱۰	یوسف	بهبهانی	شرق کهن
۱۱	وجیه الله	کامکار	ایران امروز
۱۲	محمدتقی	طبری	نسیم انقلاب
۱۳	بانو فخر	عادل	آزادی خلق
۱۴	آقای اسدالله	روحانی زاده	حبل المتین ایران
۱۵	هوشنگ	راد آذر	راد آذر
۱۶	علی	کیا	کیهان نو
۱۷	[علی]	احدی	احدی
۱۸	داود	غفاری	شاهد ما
۱۹	عبدالله	گلباز	شورش خلق
۲۰	[غلامحسین]	جوانمرد	جوانمرد امروز

فدای خاک	خاک منش	جواد	۲۱
جزا	دادگستر	مرتضی	۲۲
آسیای دموکرات	فرهادپور	ناصر	۲۳
نور دامغان	نوری	نصرالله	۲۴
پرتو شرق	دستیار	حسن	۲۵
اراده توده	تحریریان	منصور	۲۶
ندای مردم ایران	مرجائی	معین الدین	۲۷
طالب حق - رشت	جوادی	[محمد]	۲۸
سردبیر شورش خلق	بدخشان	احمد	۲۹
مدیر داخلی قیام ساوه	صرافی	عباسعلی	۳۰
مدیر روزنامه طوفان شرق	طوفانیان	اسدالله	۳۱
رستاخیز خلق	[مؤیدپور]	حسین	۳۲
سیاست ملی	شب پیمون	علی	۳۳
آسمان انقلاب	حاجی نوروزی	علی اصغر	۳۴
آریان	قدیمی	ذبیح الله	۳۵
بهلول	سکاکی	سیداحمد	۳۶
اسرار ایران	بهار دوست	عباس	۳۷
شورش آسیا	قنبری	محمد علی	۳۸
سیاستمدار نوین	دفتری	ضیاء	۳۹
یاقوت	ذره پرور	امیر	۴۰
آزادی بشر	عادل نژاد	-	۴۱
قلم ملت	شیخ وند	[تقی]	۴۲
رنج و گنج	منصوری	ابراهیم	۴۳
کیفر ملت	ثقفی	عباس	۴۴
پرچم خاورمیانه	عرب	حسن	۴۵
جنت	حبیبیان	غلامحسین	۴۶

۴۷	میر داود ^۱	قاضی	سردبیر اصناف و مدیر قرن بیستم
۴۸	[امیر]	[نجات]	مدیر روزنامه کیفر
۴۹	[ابوالحسن]	[خلعتبری]	مکتب آزادی
۵۰	منصور	امیری	سهیل
۵۱	محمد	گلکار بهبهانی	گلکار
۵۲	محمد علی	آذر هوش	آذرباختر
۵۳	[حسین]	[رفیع پور]	پهلوان
۵۴	[محمد علی]	[یزدچی]	پرتو ایران
۵۵	[علی اکبر]	یوسفی	سحرگاه
۵۶	-	رفیعی	پهلوان
۵۷	امیر عبدالله	کرباسچیان	نبرد ملت
۵۸	-	میر فخرانی	-
۵۹	مصطفی	منوچهری	پیام خلق
۶۰	علی اکبر	مهدین	مردکار
۶۱	-	وزیری	وحدت ما
۶۲	شمس	مستوفی	مرد امروز
۶۳	سید احمد	هاشمی نسب	سهیل
۶۴	اکبر	امینی	دل افروز
۶۵	[نصرالله]	کمیلی	افتخار شرق
۶۶	سید محمد	پیامی	پیام
۶۷	نورالله	مهرآبادی	شمشیر حق
۶۸	بسیج	خلخالی	غرور ملی
۶۹	محمد	آجودانی	پیکار جوانان
۷۰	رضا	افشار	دنیای سیاست
۷۱	حسن	صدری	خاور ایران

سند شماره ۶۵

مکاتبة استاندار آذربایجان شرقی (سپهبد شاه بختی) با نخست وزیر
 درباره مشکل آفرینی مطبوعات و نحوه مقابله با آنها، به انضمام پاسخ
 نخست وزیر

وزارت کشور
 استانداری آذربایجان

شماره: ۳۳۷۳/م
 تاریخ: ۱۹/۶/۳۲ [۱۳]

جناب آقای نخست وزیر

به طوری که استحضار دارند در سالهای اخیر انتشار روزنامه‌ها وضع مخصوصی به خود گرفته است. در سالهای قبل در شهر تبریز سه الی چهار روزنامه بیشتر منتشر نمی‌گردید، ولی اکنون در شهر تبریز متجاوز از ۴۵ امتیاز روزنامه داده شده که عده [ای] از آنها هفته [ای] یکی دو بار منتشر می‌گردید و اکثر دارندگان امتیاز اشخاصی هستند که مدارج علمی را طی نکرده و مدارک تحصیلی در دست ندارند و روزنامه را با هتاک و فحاشی وسیله استفاده مادی قرار داده‌اند. در لوایح قانونی مطبوعات مدارک تحصیلی و دارا بودن اعتبار کافی را از شرائط امتیاز در نظر نگرفته‌اند و در نتیجه مطالبی در روزنامه‌ها درج می‌گردد که برخلاف شئون مملکتی و شعائر ملی و مذهبی می‌باشد. به عقیده این جانب باید نسبت به امتیاز روزنامه و شرایط دارندگان آن تجدید نظر شود و دو شرط زیر را از شرائط لازم دارنده امتیاز قرار بدهند:

- ۱- صاحب امتیاز باید دارای سرمایه علمی در حدود لیسانس یا بالاتر باشد.
- ۲- صاحب امتیاز باید سرمایه نقدی لااقل در حدود سی الی چهل هزار ریال در بانک

ملی و دیعه داشته باشد. این و دیعه باید مادام که امتیاز به قوت خود باقی است در بانک باقی بماند و صاحب امتیاز اجازه دخل و تصرف در آن را نداشته باشد. متمنی است مقرر فرمائید در این مورد بررسی‌های لازم معمول، نتیجه را امر به ابلاغ فرمایند.

استاندار و فرمانده نیروی آذربایجان

[امضاء: سپهبد شاه‌بختی]

[حاشیه پایین، راست:] خدمت جناب آقای عمیدی نوری، معاونت محترم نخست‌وزیر.

[امضاء: ناخوانا]

۶/۲۴

[حاشیه پایین، چپ:] به عرض می‌رساند.

[امضاء: ناخوانا]

۶/۲۴

[حاشیه راست:] جواب بدهید نظریات مندرجه در نامه نمره ۳۳۷۳ اصولاً قابل توجه می‌باشد، ولی در حال حاضر می‌توان با مطبوعات در حدود قوانین مطبوعاتی رفتار کرد و در همان قوانین نیز چه از راه الغای انتشارات به مناسبت عدم صلاحیت در حسن شهرت و چه از راه تعقیب در دادسراها و جلب به محاکمات می‌توان از زیاده روی مطبوعات و انحرافات قانونی آنها جلوگیری نمود. بنابراین فعلاً که قوه مقننه در حال تعطیل است نمی‌توان قانون جدیدی در این راه وضع کرد بلکه باید با همین قوانین موجود اقدام نمود.

[مهر:] ورود به کابینه ریاست وزراء

به تاریخ: ۳۲/۶/۲۳

نمره: ۲۰۷۳۲

[مهر:] بازرسی شد.

سند شماره ۶۵/۱

نخست وزیر

تاریخ: ۳۲/۷/۷

شماره: ۲۰۷۳۳

استانداری محترم آذربایجان

پاسخ نامه شماره ۳۳۷۳/م/۳۲/۶/۱۹/ نظریات مندرجه در نامه مذکور اصولاً قابل توجه می باشد، ولی در حال حاضر می توان با مطبوعات در حدود قوانین مطبوعاتی رفتار کرد و در همان قوانین نیز چه از راه الغاء امتیازات به مناسبت عدم صلاحیت از حیث حسن شهرت و چه از راه تعقیب در دادسراها و جلب به محاکمات می توان از زیاده روی مطبوعات و انحرافات قانونی آنها جلوگیری نمود. بنابراین ملاحظه می فرمائید فعلاً که قوه مقننه در حال تعطیل است نمی توان قانون جدیدی در این باب وضع نمود بلکه باید با همین قوانین موجود در موارد مزبور اقدام نمود.

از طرف نخست وزیر

[امضاء: ناخوانا]

[حاشیه پایین: تجدید شود.]

سند شماره ۶۶

مکاتبه رئیس کل دفتر نخست وزیر (سرتیپ دادور) با وزارت دارایی
درباره نحوه جلوگیری از انتقال اطلاعات و تصویبنامه‌های محرمانه
وزارت دارایی به مطبوعات

نخست وزیر

شماره: ۲۴۴۳/۴

تاریخ ثبت: ۳۲/۹/۷ [۱۳]

محرمانه

وزارت دارایی

رونوشت نامه شماره ۱/۱۷۶۱۹ مورخ ۳۲/۹/۵ فرمانداری نظامی شهرستان تهران به
پیوست فرستاده می‌شود. خواهشمند است دستور فرمایید با توجه به مفاد آن نتیجه
اقدامی را که به عمل می‌آورند به طور محرمانه به فرمانداری نظامی شهرستان تهران
اعلام دارند.

رئیس کل دفتر نخست وزیر - سرتیپ دادور

[امضاء]

سند شماره ۶۶/۱

وزارت دفاع ملی

فرمانداری نظامی شهرستان تهران و حومه

شماره: ۱/۱۷۶۱۹

تاریخ: ۳۲/۹/۵ [۱۳]

محرمانه مستقیم

جناب آقای نخست وزیر

محترماً پیرو شماره $\frac{۱/۱۶۰۸۱}{۳۲/۹/۵}$ معروض می‌دارد. چون سوابق تصویب بودجه‌های محرمانه در اداره کل بودجه و تطبیق اسناد و حوزه وزارتی وزارت دارائی منعکس و ضبط می‌گردد مستدعی است مقرر فرمایید محرمانه به وزارت دارائی ابلاغ فرمایند که رؤسای ادارات منظور ضمن گماردن مأمور مورد اعتماد مراقبت و تحقیق نمایند که آیا کارمندی در دوائر مسئول وجود دارد که مورد اعتماد نبوده و تمایلات چپی داشته باشد که ارتباط مشارالیه موجب رساندن تصویبنامه و شماره آن به دست مسئولین اداره روزنامه‌های منظور باشد و اگر چنین وضعی وجود داشته باشد مراتب را محرمانه به فرمانداری اعلام دارند تا اقدام لازم به عمل آید.

فرماندار نظامی تهران - سرلشگر دادستان

[امضاء]

[حاشیه پایین:] سابقه.

[مهر:] ورود به دفتر محرمانه نخست وزیر

شماره: ۲۴۴۳/۴

تاریخ: ۳۲/۹/۷

سند شماره ۶۷

مکاتبات نخست وزیری، دفتر مخصوص شاهنشاهی و وزارت کشور
در باره جلوگیری از انتشار روزنامه ندای غرب

نخست وزیر

تاریخ ثبت: ۳۲/۱۰/۷

شماره: ۲۶۸۲/۴

محرمانه

وزارت کشور

رونوشت نامه شماره ۹۶۰ مورخ ۳۲/۱۰/۷ دفتر مخصوص شاهنشاهی و عین گزارش
ضمیمه آن و دو شماره روزنامه ندای غرب به پیوست ارسال می گردد. خواهشمند
است دستور فرمایید با توجه به مفاد آن اقدام لازم به عمل آورده و نتیجه را اعلام
فرمایند.

رئیس کل دفتر نخست وزیر - سر تیپ دادور

[مهر:] بایگانی دفتر نخست وزیر

شماره: ۲

سند شماره ۶۷/۱

نمره: ۹۶۰

[تاریخ: ۳۲/۱۰/۷]

محرمانه

تیمسار سپهبد زاهدی نخست وزیر

از قرار گزارشی که به دفتر مخصوص رسیده و دو شماره روزنامه ندای غرب مورخ ۵ خرداد و ۲۷ مرداد سال جاری را که به مدیریت عبدالحسین منیعی وکیل پایه ۱ دادگستری در سنندج منتشر شده، روزنامه مزبور در آن موقع مطالب زننده [ای] می نوشته است ضمیمه گزارش نموده و استدعا دارند مدیر مزبور با معتصم حسامی و سید محمد سجادی و چند نفر دیگر که از هم فکرهای مشارالیه هستند مورد تعقیب واقع شوند. عین گزارش روزنامه های مزبور لفاً ارسال می شود.

رئیس دفتر مخصوص شاهنشاهی

[امضاء: رحیم هیراد]

[مهر: ورود به دفتر نخست وزیر]

تاریخ: ۳۲/۱۰/۷

شماره: ۲۶۸۲/۴

[مهر: بایگانی دفتر نخست وزیر]

شماره: ۱

سند شماره ۶۷/۲

نخست وزیر

شماره: ۷۹۰/۴

تاریخ: ۱۳۳۲/۴/۱۴ [۱۳]

محرمانه

ریاست محترم دفتر مخصوص شاهنشاهی
عطف به مرقومه شماره ۹۶۰ مورخ ۳۲/۱۰/۷ اینک رونوشت نامه جوابیه شماره
۲۵۹۲۵/۷۱۲ مورخ ۳۳/۴/۱۲ وزارت کشور برای استحضار تلواً ایفاد می گردد.
رئیس کل دفتر نخست وزیر - سر تیپ دادور
[امضاء پیش نویس:] خاوری
/۴/۱۴

سند شماره ۶۷/۳

وزارت کشور

تاریخ: ۱۳۳۳/۴/۱۲

شماره: ۲۵۹۳۵/۷۱۲

اداره کل دفتر نخست وزیری
عطف به نامه شماره ۲۶۸۲/۴، ۳۲/۱۰/۷ متضمن نامه شماره ۱۳۳۲/۱۰/۷/۹۶۰ دفتر
مخصوص شاهنشاهی اشعار می شود.

بر طبق گزارش فرمانداری کل کردستان چون در روزنامه ندای غرب قبل از تحولات اخیر مطالب و مقالاتی درج شده است که نمی‌توان حسن شهرت مدیر روزنامه را گواهی نمود، لذا بر طبق مقررات تبصره ماده ۳ لایحه قانونی از انتشار آن جلوگیری نموده است.

از طرف وزیر کشور

[امضاء: ناخوانا]

[مهر:] ورود به دفتر نخست وزیر

تاریخ: ۳۳/۴/۱۳

شماره: ۷۹۰/۴

سند شماره ۶۸

مکاتبات نخست وزیری با وزارت کشور، دادستانی تهران و اداره کل شهربانی درباره نحوه رسیدگی به چاپ مطالب و تصاویر غیراخلاقی در مطبوعات

وزارت فرهنگ

شماره: ۴۴۳۵۰

تاریخ: ۳۲/۱۲/۲۴ [۱۳]

خیلی فوری است

چون بعضی از مجلات و جراید مقالات و مطالب و تصاویری انتشار می‌دهند که از نظر اخلاق و تربیت و تهذیب مناسب نیست و موجب انحراف و گمراهی عمومی و

خاصه دانش آموزان کشور می شود، مقررست کمیسیونی مرتباً در وزارت فرهنگ تشکیل و نسبت به این موضوع توجه و رسیدگی و در حدود مقررات مطبوعاتی اقدام قانونی بشود. بنابراین مقتضی است نماینده خود را به وزارت فرهنگ معرفی فرمایید و نتیجه را اعلام دارید.

نخست وزیر

[حاشیه بالا:] وزارت دادگستری - دادستانی تهران - وزارت کشور - اداره کل شهربانی

[حاشیه پایین:] اصل ها را جناب آقای نخست وزیر امضاء فرموده اند.

[امضاء: ناخوانا] ۳۲/۱۲/۲۴

[مهر:] بایگانی دفتر نخست وزیر

شماره: ۱

سند شماره ۶۸/۱

وزارت دادگستری

به تاریخ: ۱۳۳۲/۱۲/۲۵

شماره: ۵۴۹۳۲/الف

جناب آقای نخست وزیر

بازگشت به مرقومه شماره ۴۴۳۵۰-۳۲/۱۲/۲۴ آقای فرید، دادیار دادرسی تهران به نمایندگی به وزارت فرهنگ معرفی شدند که به منظور اجرای امر عالی مرتباً

در کمیسیون متشکله در وزارت فرهنگ شرکت نمایند.

دادستان تهران

[امضاء: ناخوانا]

۳۲/۱۲/۲۵

[حاشیه بالا، اول: سابقه. ۳۲/۱/۹]

[حاشیه بالا، دوم: ضمیمه شد. ۱/۹]

[حاشیه پایین، چپ: اگر تا ۱۵ روز دیگر پاسخ از وزارت فرهنگ نرسد تعقیب شود.

۳۳/۱/۹

[حاشیه پایین، راست: امروز از باشگاه افسران رسیده است. پس از ۱۵ روز بایگانی

برای اقدام مجدداً تقدیم می‌گردد. ۱/۲۳]

[مهر: ورود به دفتر نخست وزیری]

تاریخ: ۳۳/۱/۹

شماره: ۱۶۲

سند شماره ۶۸/۲

وزارت کشور
اداره آمار و بررسیها

تاریخ: ۱۳۳۲/۱۲/۲۶
شماره: ۹۷۸۱/ه

جناب آقای نخست وزیر
بازگشت به مرقومه شماره ۴۴۳۵۰ - ۳۲/۱۲/۲۴ موضوع کمیسیون در باره تربیت و
تهذیب دانش آموزان کشور معروض می دارد:
آقای شجاع ملایری، رئیس اداره آمار و بررسی های این وزارت به سمت نمایندگی در
کمیسیون مزبور به وزارت فرهنگ معرفی گردیدند.

به جای وزیر کشور
[امضاء:] محمد حسین جهانبانی

[حاشیه بالا، اول:] سابقه. ۱۲/۲۶
[حاشیه بالا، دوم:] ضمیمه شد. ۱۲/۲۶
[حاشیه پایین:] رونوشت به وزارت فرهنگ ارسال می گردد تا نتیجه اقداماتی را که تا
کنون به عمل آمده جواباً اعلام نمایند.
[امضاء: ناخوانا] ۳۳/۱/۴

[مهر:] ورود به دفتر نخست وزیری
تاریخ: ۳۲/۱۲/۲۶
شماره: ۴۴۶۵۰

سند شماره ۶۸/۳

نخست وزیر

شماره: ۱۶۲

تاریخ: ۳۳/۱/۲۵ [۱۳]

وزارت فرهنگ

پیرو نامه شماره ۴۴۶۵۰-۳۳/۱/۷ مقتضی است دستور فرمائید نتیجه اقدامات کمیسیون متشکله در آن [وزارت] به منظور تربیت و تهذیب اخلاق دانش آموزان را اعلام دارند.

نخست وزیر

سند شماره ۶۹

دستور نخست‌وزیری به فرمانداری تهران مبنی بر جلوگیری از انتشار روزنامه جوانمردان به جای مجله توقیف شده تهران مصور

نخست‌وزیر

شماره: ۱۰۴۰/۴

تاریخ: ۱۳/۵/۴۳ [۱۳]

فرمانداری تهران

به طوری که اطلاع دارید مجله تهران مصور توقیف شده است. هفته گذشته روزنامه جوانمردان به جای تهران مصور منتشر شده است. چون این عمل منطبق با تبصره ماده ۴۲ قانون مطبوعات است که می‌گوید:

"تبصره: روزنامه‌هایی که بر طبق این ماده توقیف می‌شوند نمی‌توانند به اسامی دیگر و با همان سبک و اسلوب منتشر شوند و در صورت تخلف از این ماده روزنامه یا مجله‌ای که به جای روزنامه [توقیف شده منتشر می‌شود] توقیف می‌شود و کسانی که روزنامه یا مجله خود را به جای روزنامه یا مجله توقیف شده منتشر نمایند به حبس تأدیبی از یک ماه تا سه ماه و جریمه نقدی از پانصد تا پنج هزار ریال محکوم می‌شوند و اجازه نامه آنان باطل می‌گردد."

لازم است تبصره فوق را در مورد روزنامه جوانمردان اجرا کرده، نتیجه اقدامات را به نخست‌وزیری اعلام دارید.

رونوشت برای اطلاع فرمانداری نظامی تهران ارسال می‌شود.

سند شماره ۶۹/۱

وزارت کشور

تاریخ: ۱۳۳۳/۵/۷

شماره: ۲۴۸/م

محرمانه - فوری

دادسرای شهرستان تهران

طبق اطلاع واصله مجله تهران مصور که طبق مقررات توقیف گردیده هفته گذشته مجله را تحت عنوان جوانمردان چاپ و منتشر نموده است چون عمل مزبور منطبق با تبصره ماده ۴۲ قانون مطبوعات است لذا خواهشمند است دستور فرمائید ضمن جلوگیری از انتشار مجدد این روزنامه، متخلف را طبق مقررات تحت تعقیب قانونی قرار داده و نتیجه را اعلام فرمایند.

فرماندار تهران - قیائی

رونوشت جهت استحضار فرمانداری نظامی تهران ایفاد می گردد.

فرماندار تهران - قیائی

رونوشت شرح بالا عطف به مرقومه شماره $\frac{۱۰۴۰/۴}{۳۳/۵/۴}$ برای استحضار ریاست کل دفتر نخست وزیری ایفاد می گردد.

فرماندار تهران - قیائی

[امضاء]

[حاشیه بالا:] فعلاً اقدامی ندارد بایگانی.

[مهر:] ورود به دفتر محرمانه نخست وزیر

شماره: ۱۱۱۸/۴

تاریخ: ۳۳/۵/۷

سند شماره ۷۰

مکاتبة نخست وزیری با فرمانداری تهران درباره برخورد قانونی با
روزنامه پناه مردم

نخست وزیر

شماره: ۱۰۴۳/۴

تاریخ: ۳۳/۵/۴ [۱۳]

فرماندار تهران

با ارسال شماره ۱۱۵ روزنامه پناه مردم مقتضی است با توجه به ماده ۴۲ لایحه قانونی مطبوعات، طبق مفاد ماده مزبور توسط دادسرای شهرستان تهران اقدام مقتضی به عمل آورید.

رئیس دفتر [نخست وزیر]

[امضاء:] سرتیپ دادور

سند شماره ۷۰/۱

وزارت کشور

تاریخ: ۱۳۳۳/۵/۷

شماره: ۲۴۹/م

فوری

دادسرای شهرستان تهران

با ارسال شماره ۱۱۵ روزنامه پناه مردم خواهشمند است دستور فرمایید با توجه به ماده ۴۲ قانون مطبوعات اقدام مقتضی را معمول و از نتیجه فرمانداری را مستحضر سازند.

فرماندار تهران - قیائی

رونوشت شرح بالا عطف به مرقومه شماره $\frac{۱۰۴۳/۴}{۳۳/۵/۴}$ برای استحضار ریاست کل دفتر نخست وزیری ایفاد می گردد.

فرماندار تهران - قیائی

[امضاء]

[حاشیه بالا:] فعلاً اقدامی ندارد بایگانی.

[مهر:] ورود به دفتر محرمانه نخست وزیر

شماره: ۱۱۱۶/۴

تاریخ: ۱۳۳۳/۳/۵/۷

سند شماره ۷۱

دستور نخست وزیری به فرمانداری تهران مبنی بر جلوگیری از انتشار روزنامه سوگند به جای روزنامه توقیف شده مازندران

نخست وزیر

شماره: ۱۱۵۵/۴

تاریخ: ۱۳/۵/۳۳ [۱۳]

فرمانداری تهران

چون روزنامه سوگند به جای مازندران منتشر شده و روزنامه مازندران توقیف است، لذا مقرر دارید طبق تبصره ماده ۴۲ لایحه قانونی مطبوعات اقدام و از انتشار روزنامه مزبور جلوگیری کنند.

[امضاء: سر تیپ دادور]

سند شماره ۷۲

دستور نخست وزیری به فرماندار تهران (قیائی) مبنی بر جلوگیری از انتشار روزنامه مشیر به جای روزنامه توقیف شده و اهمه

نخست وزیر

[شماره: ۱۲۲۹/۴]

[تاریخ: ۱۳۳۳/۵/۲۳]

فرماندار تهران

چون روزنامه مشیر به جای روزنامه و اهمه که توقیف شده است منتشر شده، طبق تبصره ماده ۴۲ لایحه قانونی مطبوعات باید توقیف شود - لذا به دستور ماده مزبور برای توقیف و منع از انتشار روزنامه و تعقیب قانونی مدیر آن اقدام نمائید.

رئیس دفتر [نخست وزیر]

[امضاء: سر تیپ دادور]

سند شماره ۷۲/۱

وزارت کشور

تاریخ: ۱۳۳۳/۵/۲۵

شماره: ۳۴۲۴

فوری

شهربانی کل کشور

چون روزنامه مشیر به جای روزنامه واهمه که توقیف می باشد^۱ منتشر می شود، لذا متمنی است دستور فرمائید بر طبق تبصره ماده ۴۲ لایحه قانونی مطبوعات نسبت به توقیف و جلوگیری از انتشار روزنامه مزبور اقدام و از نتیجه فرمانداری را مستحضر سازند.

فرماندار تهران - قیائی

رونوشت شرح بالا برای اقدام قانونی به دادسرای شهرستان تهران ارسال می گردد.

فرماندار تهران - قیائی

رونوشت تمام جهت استحضار ریاست کل دفتر نخست وزیری در پاسخ مرقومه شماره ۱۲۲۹/۴-۳۳/۵/۲۳ تقدیم می شود.

فرماندار تهران - قیائی

[امضاء]

[حاشیه پایین: بایگانی شود.]

[مهر: ورود به دفتر محرمانه نخست وزیر]

شماره: ۱۳۶۲/۴

تاریخ: ۵/۲۵

سند شماره ۷۳

درخواست مدیر روزنامه نعره شرق (محمد دیهیم) از نخست‌وزیر
(فضل الله زاهدی) مبنی بر مساعدت در تجدید امتیاز آن روزنامه

وزارت پست و تلگراف و تلفن
تلگراف

از تبریز به ط [هران]، شماره قبض: ۱۰۵، تعداد کلمه: ۴۰، تاریخ اصل: ۱۳، تاریخ
وصول: ۶/۲۳

تیمسار معظم سپهبد زاهدی نخست‌وزیر محبوب ایران به روزنامه نعره شرق که
یکی از روزنامه‌های ملی می‌باشد راجع به تجدید امتیاز نیازمند مراحم آن جناب
است. خواهشمند است تلگرافاً به استانداری آذربایجان دستور فرمائید از چاپ آن
جلوگیری نمایند.

محمد دیهیم

[حاشیه پایین:] وزارت کشور - بایگانی ۶/۱۴

[مهر:] ورود به دفتر نخست‌وزیر

تاریخ: ۳۳/۶/۱۴

شماره: ۱۲۹۳۳

سند شماره ۷۴

درخواست صاحب امتیاز و مدیر مسئول مجله "برای ترقی ایران" از
نخست وزیر (فضل الله زاهدی) مبنی بر صدور مجوز انتشار مجدد مجله
وی

برای
ترقی ایران
نیمه ماهه

شماره: ۲۷۴

علمی - ادبی - اجتماعی - انتقادی

تاریخ: ۳۳/۸/۳

پیوست: چهار شماره مجله

پیشگاه مبارک تیمسار سپهبد زاهدی نخست وزیر محبوب
مفتخراً با تقدیم احترامات فایقه این جانب برات جعفری سالیان دراز به خاطر حفظ
بقاء و رشد فکری مردم ایران با عناصر مفسد و خاین مبارزه کرده، ایده‌ای جز آزادی
و استقلال ایران نداشته و ندارم. دو سال قبل که آن تیمسار محبوب مقام وزارت کشور
را داشتند [درخواست] امتیاز مجله‌ای به نام "برای ترقی ایران" شد. خوشبختانه بر اثر
مساعدت بی‌شائبه آن تیمسار معظم اجازه امتیاز صادر گردید، ولی به علت موقعیت
خاص اجتماعی آن روز ایران و عدم توجه اولیاء امور دولت سابق نتوانستم بیش از
چهار شماره منتشر سازم. اینک که دولت آن جناب هم خود را مصروف مبارزه بر
علیه عناصر مفسده مبذول فرموده و وظیفه خود می‌دانم از آن نخست وزیر محبوب
تقاضای کمک کرده استدعا نمایم در این موقع که بیش از مواقع دیگر احتیاج به نشر
افکار صحیح است اجازه صدور فرموده تا بتوانم با بحث مطالب فلسفی بار دیگر
مبارزات خود را با عناصر ضد ملی و اخلاک‌دنبال و حسن ملیت و رشد فکری را
تقویت دهم. با تقدیم چهار شماره به پیوست و عطف توجه به مندرجات و مطالب
آن، انتظار دارم اجازه صدور این نشریه ملی را که بر اثر قوانین ناشیبه از اختیارات

دولت سابق به محاق تعطیل افتاده، صادر خواهند فرمود.

صاحب امتیاز و مدیر مسئول - برات جعفری نمین

[امضاء]

[حاشیه پایین، اول:] به عرض برسد.

[حاشیه پایین، دوم:] سه شماره بیشتر ضمیمه نامه نبود. ۳۳/۸/۵

[حاشیه پایین، سوم:] بایگانی شود.

[مهر:] ورود به دفتر نخست وزیر

تاریخ: ۳۳/۸/۳

شماره: ۱۹۰۰۰/-

سند شماره ۷۵

مکاتبة استاندار آذربایجان (محمود جم) با نخست وزیر (فضل الله زاهدی) در باره پیشینه مدیران روزنامه های تبریز و لزوم کمک به دو تن از آنها

وزارت کشور
استانداری آذربایجان

شماره: ۳۷۱۳

تاریخ: ۱۰/۸/۱۳۳۳

پیوست: یک برگ

بکلی محرمانه مستقیم

تیمسار سپهد زاهدی نخست وزیر

عطف به بخشنامه شماره ۲۱۹۰/۴ صادره ۳۳/۸/۳ محترماً به عرض می رساند فعلاً چهارده روزنامه در تبریز منتشر که صورت آن لفاً از نظر عالی می گذرد و به غیر از روزنامه های آذربادگان و جریده تبریز که به مدیریت آقایان دیهیم و حسین تبریزی منتشر می شوند و هر [دو] سالم هستند روزنامه های دیگر برای کلاشی تأسیس شده، هر کس به آنها نفع برساند بنده او هستند - سابقه هر یک در ملاحظات صورت ضمیمه ذکر شده است. تصور می کنم عقیده سرتیپ نخعی هم این است اگر از دو روزنامه که اسامی آنها در بالا ذکر شد تقویت بشود که بتوانند یومیه منتشر بشوند، مثلاً یکی صبح و دیگری عصر، ممکن است برای انجام منظور دولت استفاده نمود.

استاندار آذربایجان

[امضاء:] محمود جم

[مهر:] ورود به دفتر نخست وزیر

شماره: ۲۴۴۳/۴

تاریخ: ۱۵/۸/۳۳

سند شماره ۷۵/۱

وزارت کشور
استانداری آذربایجان

اسامی مدیران جراید تبریز

ردیف	اسم روزنامه	مدیر روزنامه	ملاحظات
۱	پیام آذربایجان	آقای محمدعلی علامی	نامبرده برابر قرار ۱۴۴۰/۲۸/۷/۱۸ بازپرس شعبه اول به اتهام کلاهبرداری در انتخابات زندانی پس از دوروز آزاد شده غیر از آن پیشینه ندارد.
۲	نعره شرق	جلیل نوبری	برابر قرار شماره ۹۷۰/۳۲/۷/۱۸ بازپرس لشکر ۳ به اتهام عضویت در دستگی ^۱ مرام اشتراکی زندانی پس از ۶ روز آزاد گردیده.
۳	جامعه آذربایجان	محمدعلی مجتهدزاده	نامبرده از طرفداران دولت سابق معرفی شده.
۴	جمعیت آذربایجان	کاتوزیان	شخص سالم و پیشینه سوئی ندارد.
۵	سپهر آذربایجان	میرولی قریشی	
۶	جهان هنر	شفیع نوراحمد	
۷	منادی	علی اصغر احمدیان	نامبرده به اتهام اهانت به مقام سلطنت برابر قرار ۱۲۸۳/۳۲/۶/۲ زندانی و در تاریخ ۳۳/۱/۱۵ آزاد گردیده است.
۸	آذربادگان +	محمد دیهیم	شخص سالم و پیشینه سوئی ندارد.
۹	تبریز +	حسین تبریزی	

۱. در اصل: دسته گی.
۲. در اصل: میرولی قرشی.
۳. در اصل: شفیع نوراحمد.

۱۰	راننده	محمود مهاجری ^۱ برابر نامه شماره $\frac{۱۷۱۱۰}{۲۹/۱۲/۲۴}$ دارای تبریز آقای مهاجری با همدستی نه نفر دیگر ۱۰۶۰۰ کیلو قند جعل و اختلاس نموده است.
۱۱	توحید افکار	دکتر علی اکبر مجتهدی شخص سالم و پیشینه ندارد.
۱۲	حق جم	محمد حسینی
۱۳	زرین سپهر	غفار زرین کفش به اتهام اهانت به مقام سلطنت برابر قرار $\frac{۱۵۰۷}{۳۲/۶/۲۵}$ زندانی و پس از ۳۶ روز مرخص شده است.
۱۴	قدرت اسلام	محمدباقر احمدیان نامبرده در دوره مصدق به نفع وی فعالیت نموده است.

سند شماره ۷۵/۲

نخست وزیر

شماره: ۲۷۰۴/۴

تاریخ: ۳۳/۹/۱ [۱۳]

جناب آقای جم استاندار آذربایجان

پیر و $\frac{۲۴۸۷/۴}{۳۳/۸/۱۷}$ در صورتی که مطمئن هستید تقویت دو نفر مدیر روزنامه مزبور به نفع سیاست کشور است، خواهشمند است دستور فرمایید به مقداری که تکافوی هزینه طبع جراید آنان را بنماید از آگهی های دولتی آن استان سهم قابلی داده شود تا بتوانند روزنامه های خود را به طور یومیه منتشر سازند و چنانچه نظر دیگری هم باشد امر به اعلام فرمایند.

رئیس کل دفتر نخست وزیر

سند شماره ۷۶

گزارشی به نخست وزیر (فضل‌الله زاهدی) در باره چاپ مطالب تحریک‌آمیز در مجله فردوسی و درخواست برخورد مؤثر با آن مجله

نخست وزیر

به عرض برسد

مجله فردوسی غالباً مطالب تحریک‌آمیزی که مخالف سیاست عمومی دولت است می‌نویسد، تاکنون چند دفعه توقیف شده و به وساطت و شفاعت اشخاص آزاد و رفع توقیف شده، اما تغییر روش نداده و به تعهدات خود مطلقاً پای بند نیست. اینک که در قسمت "نظری به روزنامه‌های داخلی" مطالب بسیار تحریک‌آمیزی نوشته، از مقام عالی برای اتخاذ تصمیم کسب تکلیف می‌شود، زیرا اگر مجله یا روزنامه‌ای که یک روز بعد از انتشار شماره‌ای توقیف شود و یک روز قبل از انتشار شماره بعد آزاد شود نه تنها به ضرر روزنامه نیست بلکه صددرصد به نفع روزنامه و موجب ترویج آن خواهد بود. موکول است به اوامر عالی

[حاشیه پایین:] شرحی به فرمانداری با جلب توجه به مقاله صفحه پنج و همین قسم
شهرداری تهران.

سند شماره ۷۶/۱

وزارت جنگ

فرمانداری نظامی شهرستان تهران و حومه

شماره: ۳۷۴۳/ت

تاریخ: ۳۳/۹/۲۲ [۱۳]

جناب آقای نخست وزیر

بازگشت به شماره ۳۰۳۹/۴ - ۳۳/۹/۲۰ مدیر مجله فردوسی احضار و تذکرات لازم به نامبرده داده شد و مشارالیه متعهد گردید که در درج اخبار دقت و بررسی بیشتری نماید.

فرماندار نظامی شهرستان تهران - سر تیپ بختیار

[امضاء]

[حاشیه پایین:] بایگانی شود.

[مهر:] ورود به دفتر محرمانه نخست وزیر

تاریخ: ۳۳/۹/۲۴

شماره: ۳۱۰۴/۴

سند شماره ۷۷

مکاتبه شهرداری کل کشور با دفتر نخست وزیری در باره صدور مجوز
انتشار برای روزنامه ملت به مدیریت شمس قنات آبادی

وزارت کشور
شهرداری کل کشور

اداره: اطلاعات
دائرة: مطبوعات
تاریخ: ۳۳/۱۲/۹ [۱۳]
شماره: ۵/۶۶۳۲۸

ریاست کل دفتر نخست وزیری

به موجب نامه شماره ۲۴۹۲/۹۲۵۲۵/الف - ۳۳/۱۲/۱ وزارت کشور روزنامه ملت ما
به مدیریت آقای شمس الدین قنات آبادی مجاز برای انتشار می باشد.

از طرف رئیس شهرداری کل کشور - سر تیپ درخشان

[امضاء]

[حاشیه پایین: بایگانی شود.]

[مهر: ورود به دفتر محرمانه نخست وزیر]

شماره: ۴۱۹۱/۴

تاریخ: ۳۳/۱۲/۱۰

سند شماره ۷۸

مکاتبه شهربانی کل کشور با دفتر نخست وزیری در باره صدور مجوز
انتشار برای روزنامه ایران باستان به مدیریت سیف آزاد

وزارت کشور
شهربانی کل کشور

اداره: اطلاعات

دائرة: مطبوعات

تاریخ: ۳۳/۱۲/۱۴ [۱۳]

شماره: ۵/۶۶۲۰۷

ریاست کل دفتر نخست وزیری

به موجب نامه شماره ۹۲۸۲۰/الف ۲۵۱۵ - ۱۳۳۳/۱۲/۸ وزارت کشور روزنامه
جدید التاسیس ایران باستان به مدیریت آقای سیف^۱ آزاد مجاز برای انتشار می باشد.
از طرف رئیس شهربانی کل کشور - مهندس غفاری

[امضاء]

[حاشیه پایین: بایگانی.]

[مهر: ورود به دفتر محرمانه نخست وزیر

شماره: ۴۲۴۲/۴

تاریخ: ۳۳/۱۲/۱۴

سند شماره ۷۹**تقاضای مدیر روزنامه سیاست یزد از نخست وزیر (فضل الله زاهدی)
مبنی بر تجدید امتیاز روزنامه مذکور**

مورخه: ۳۳/۱۲/۱۵

پیشگاه مبارک تیمسار معظم سپهبد زاهدی نخست وزیر محبوب ایران

با کمال احترام به عرض مبارک می‌رساند.

روزنامه سیاست یزد که سابقه انتشار در یزد دارد برای تجدید امتیاز در وزارت کشور معطل مانده است. نظر به این که مرام و مشی این روزنامه به سهم خود ترغیب و تشویق حس شاه پرستی و میهن دوستی و طرفداری از خدمات درخشان دولت محبوب است، لذا تقاضا دارد مقرر فرمائید وزارت کشور با صدور اجازه انتشار مساعدت نماید تا هر چه زودتر به این خدمت ملی توفیق حاصل نماید.

باتقدیم احترامات. جعفر علیم مروستی

[امضاء]

[مهر:] ورود به دفتر محرمانه نخست وزیر

شماره: ۴۲۹۰/۴

تاریخ: ۳۳/۱۲/۱۸

سند شماره ۸۰۵

مکاتبة رئیس کل دفتر نخست وزیری با وزارت دارایی درباره لایحه
قانونی مطبوعات

وزارت دارایی

تاریخ: ۱۳۳۴/۸/۸

شماره: ۱۰۰۹۵ ک/۸۸

اداره کل دفتر وزارت دارایی

عطف به نامه شماره ۴۰۶۷۷ - ۳۴/۸/۳ بدین وسیله لایحه مربوط به مطبوعات که به موجب قانون تمدید قانون الغاء کلیه لوایح مصوب آقای دکتر مصدق ناشیه از اختیارات در تاریخ هشتم مرداد ماه ۳۴ با اصلاحاتی به تصویب کمیسیونهای مشترک مجلسین رسیده و تا تصویب نهائی مجلسین قابل اجرا می باشد، تلواً ارسال می گردد.

رئیس کل دفتر نخست وزیر

۲۹۲۴۳

۱۳۳۴/۸/۲۰

رونوشت به ضمیمه رونوشت لایحه قانونی مطبوعات جهت اطلاع به اداره حسابداری نخست وزیری فرستاده می شود.

رئیس اداره مراسلات و بایگانی کل کشوری

[امضاء: کردی]

[حاشیه پایین: ملاحظه شد.]

[مهر: ورود به دفتر حسابداری نخست وزیر]

شماره: ۲۳۴۳/ح

تاریخ: ۳۴/۸/۲۴

سند شماره ۸۰/۱

وزارت دارائی

لایحه مربوط به مطبوعات که به موجب قانون تمدید قانون الغاء کلیه لوایح مصوب آقای دکتر مصدق ناشیه از اختیارات که در تاریخ هشتم مرداد ماه ۳۴ با اصلاحاتی به تصویب کمیسیونهای مشترک مجلسین رسیده و تا تصویب نهائی مجلسین قابل اجراء می باشد ذیلاً ابلاغ می گردد:

لایحه قانونی مطبوعات

فصل اول - تعریف و تأسیس روزنامه و مجله

ماده ۱- روزنامه یا مجله نشریه ایست که برای روشن ساختن افکار مردم در زمینه های مختلف اجتماعی و سیاسی یا علمی و فنی یا ادبی و ترقی دادن سطح معلومات عامه و نشر اخبار و اطلاعات و مطالب عام المنفعه و انتقاد و صلاح اندیشی در امور عمومی بطور منظم و در مواقع معین طبع و نشر گردد. تبصره - نشر فوق العاده اختصاص به روزنامه ها و مجله هائی دارد که بطور مرتب منتشر می شود.

ماده ۲- هر کس بخواهد روزنامه یا مجله تأسیس نماید باید از وزارت کشور اجازه بگیرد.

ماده ۳- درخواست کننده اجازه باید دارای شرایط ذیل باشد:
الف - ایرانی باشد.

ب - سن او از سی سال کمتر نباشد.

ج - سابقه محکومیت جنائی و یا محکومیت جنحه که موجب سلب حقوق اجتماعی باشد نداشته و محجور نباشد.

د - لااقل لیسانسیه باشد و یا از فضلا و دانشمندانی باشد که مراتب فضل و دانش آنها

- از نظر روزنامه نگاری از طرف شورای عالی فرهنگ گواهی شده باشد.
- ه - معروف به درستی و امانت و دارای حسن شهرت و صلاحیت اخلاقی برای روزنامه نگاری باشد.
- و - توانائی مالی اداره کردن حداقل سه ماه نشریه مورد تقاضا داشته باشد. تشخیص این موضوع به عهده کمیسیون مندرج در ماه ۵ می باشد.
- تبصره ۱- برای اجرای مفاد بند ه در تهران کمیسیونی مندرج در ماده ۵ مراتب را از وزارت کشور استعلام و رسیدگی می نماید و در شهرستانها کمیسیونی مرکب از استاندار یا فرماندار محل و دادستان شهرستان یا نماینده او و رئیس فرهنگ محل و دو نفر از نمایندگان انجمن شهر و در صورت نبودن انجمن دو نفر از معتمدین محل (بر طبق دعوت استاندار یا فرماندار) به اطلاعات مکتسبه رسیدگی و اظهار نظر می نماید.
- تبصره ۲- در صورتی که مؤسس روزنامه یا مجله فاقد یکی از شرایط مذکور در بندالف یا بند ج این ماده بشود اجازه انتشار روزنامه یا مجله او از طرف وزارت کشور لغو می گردد و چنانچه فاقد شرط مندرج در بند ه این ماده بشود در تهران به کمیسیون مندرج در ماده ۵ و در شهرستانها به کمیسیون مندرج در تبصره یک موضوع ارجاع و چنانچه رأی کمیسیون مبنی بر لغو امتیاز باشد محکوم علیه می تواند به دادگاه استان محل شکایت نماید - حکم دادگاه استان در این مورد قطعی است .
- تبصره ۳- امتیازاتی که تا این تاریخ برای روزنامه ها و مجلات داده شده به قوت خود باقی است، به شرط این که در چهار سال اخیر لااقل یک سال مرتباً منتشر شده باشد و صلاحیت اخلاقی صاحب امتیاز مورد تصویب کمیسیون مندرج در ماده ۵ این قانون واقع گردد. نظر این کمیسیون در این مورد قطعی است .
- تبصره ۴- مدیر یا سردبیر روزنامه یا مجله باید واجد شرایط مذکور در بندهای الف - ب - ج - د - ه باشد و در صورتی که فاقد یکی از شرایط مذکور در بند الف یا ج یا ه این ماده بشود نسبت به وی طبق تبصره ۲ همین ماده عمل خواهد شد.
- تبصره ۵- مستخدمین دولت و بنگاههایی که با سرمایه دولت تشکیل شده یا می شود

و همچنین مستخدمین شهرداریها مادام که شاغل خدمت می باشد حق داشتن امتیاز و انتشار روزنامه یا مجله نخواهند داشت، مگر مجله علمی، ادبی، فنی، هنری.

ماده ۴ - درخواست کننده امتیاز علاوه بر مدارک لازم اظهارنامه‌ای شامل اطلاعات ذیل در تهران به وزارت کشور و در شهرستانها به فرمانداری محل تسلیم خواهد نمود.

۱- نام و نام خانوادگی صاحب امتیاز و همچنین نام و نام خانوادگی مدیر و یا سردبیر، اگر مدیر و سردبیر جداگانه داشته باشد با ذکر نشانی کامل منزل.

۲- محل اداره روزنامه یا مجله.

۳- نام و نشانی چاپخانه‌ای که روزنامه یا مجله در آن چاپ می شود.

۴- نام روزنامه یا مجله و ترتیب چاپ آن که یومیه است یا هفتگی یا ماهانه.

۵- عده نسخه هائی که از هر شماره چاپ می شود.

۶- روش روزنامه یا مجله.

تبصره ۱ - هر گونه تغییری که صاحب امتیاز بخواهد نسبت به موارد ۱ - ۴ و ۶ بدهد باید قبلاً موافقت وزارت کشور را جلب نماید.

تبصره ۲ - محل اداره روزنامه یا مجله از لحاظ تخلف و جرائم مطبوعاتی اقامتگاه قانونی صاحب امتیاز شناخته می شود و هر گونه اظهار و احضار و ابلاغ به محل مذکور قانونی است.

ماده ۵ - درخواست‌های تأسیس روزنامه یا مجله بوسیله کمیسیون مطبوعات رسیدگی می شود و اعضاء این کمیسیون به قرار ذیل است:

۱- نماینده عالی رتبه وزارت کشور.

۲- نماینده عالی رتبه وزارت فرهنگ.

۳- دادستان استان.

۴- یک نفر استاد دانشگاه به انتخاب رئیس دانشگاه برای مدت ۲ سال.

۵- یک نفر روزنامه نگار که لااقل پنج سال مرتب روزنامه منتشر کرده باشد به انتخاب وزارت کشور. بعد از تشکیل انجمن روزنامه نگاران که از طرف دولت به رسمیت

- شناخته شده باشد انتخاب یک نفر روزنامه نویس به عهده انجمن مزبور خواهد بود.
- تبصره ۱- درخواستهای تأسیس روزنامه یا مجله به وسیله کمیسیون مزبور مورد رسیدگی واقع خواهد شد. این کمیسیون پس از تشخیص واجد بودن شرایط مذکور در ماده ۳ و تحقیق صلاحیت اخلاقی از هر طریق که مقتضی بداند تقاضا را قبول یا رد می نماید. نسبت به درخواستهایی که مورد موافقت واقع می شود وزارت کشور امتیاز انتشار روزنامه یا مجله را خواهد داد. کمیسیون مکلف است حداکثر ظرف سه ماه تصمیم خود را دایر بر رد یا قبول درخواست به متقاضی اعلام نماید و در صورت رد تقاضا متقاضی می تواند به دادگاه استان مرکز شکایت کند و رأی دادگاه استان قطعی است.
- تبصره ۲- مدت اعتبار امتیاز روزنامه یا مجله برای شروع انتشار شش ماه است و اگر بعد از انتشار تا یک سال منتشر نگردد امتیاز روزنامه و مجله ملغی است.
- تبصره ۳- وزارت کشور دفتری ترتیب خواهد داد که در آن نام روزنامه و مجلاتی که امتیاز آنها صادر شده است بامشخصات هر یک ثبت نماید.
- تبصره ۴- کمیسیون مطبوعات اسامی مکرر و نامناسب و مستهجن را رد خواهد کرد و همچنین نسبت به موارد درخواست می تواند توضیحات کاملی بخواهد و مدارک لازمه را مطالبه نماید. تقاضاکننده اجازه نمی تواند نام روزنامه هائی که سابقاً منتشر گردیده برای نشریه خود بدون موافقت صاحب امتیاز انتخاب نماید.
- تبصره ۵- برای انتشار روزنامه و مجله بیش از یک امتیاز به کسی داده نخواهد شد، ولی صاحبان امتیاز روزنامه های یومیه مرتباً انتشار می توانند مجله هفتگی و ماهانه و سالانه به همان نام منتشر نمایند. مجلات هفتگی نیز می توانند مجله ماهانه و سالانه به همان نام منتشر نمایند.
- ماده ۶- در هر شماره روزنامه و مجله باید نام و نام خانوادگی صاحب امتیاز و سردبیر و مدیر (در صورتی که سردبیر و مدیر داشته باشد) و همچنین محل اداره نشریه و نام و نشانی چاپخانه ای که در آن به طبع می رسد قید شود.
- تبصره - مدیران روزنامه ها و مجلات مکلفند از هر شماره نشریه خود اعم از روزنامه